

Sygn. akt **III AUa 2220/15**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 sierpnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Wiesława Stachowiak /spr./

Sędziowie: SSA Katarzyna Wołoszczak

del. SSO Małgorzata Aleksandrowicz

Protokolant: st. sekr. sądowy Karolina Majchrzak

po rozpoznaniu w dniu 30 sierpnia 2016 r. w Poznaniu

sprawy **R. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.**

o wypłatę odsetek

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 30 czerwca 2015 r. sygn. akt IV U 1640/14

1. **zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I o tyle, że przyznaje wnioskodawcy R. S. prawo do odsetek w związku z przyznaniem renty z tytułu niezdolności do pracy od dnia 6 września 2012r., oddalając odwołanie w pozostałym zakresie.**
2. **oddala apelację w pozostałej części.**

del. SSO Małgorzata Aleksandrowicz	SSA Wiesława Stachowiak	SSA Katarzyna Wołoszczak
------------------------------------	-------------------------	--------------------------

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. decyzją z 30 czerwca 2014 roku odmówił R. S. prawa do wypłaty odsetek w związku z ustaleniem uprawnienia do renty z tytułu niezdolności do pracy, wskazując, że decyzja w sprawie ustalenia prawa do renty została wydana w ciągu 30 dni od wpływu do organu prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze, tj. w ustawowym terminie.

R. S. złożył odwołanie od decyzji domagając się przyznania mu prawa do wypłaty odsetek w związku z rentą, o której orzekł Sąd prawomocnym wyrokiem z 27 marca 2014 roku.

Odwołujący podniósł, że konieczność dochodzenia prawa do renty w postępowaniu sądowym była konsekwencją zawinionego działania organu rentowego.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze w Wydziale Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 30 czerwca 2015 roku w sprawie IV U 1640/14 zmienił zaskarżoną decyzję, przyznając R. S. prawo do odsetek w związku z przyznaniem renty z tytułu niezdolności do pracy od 2 września 2012 roku (pkt I) oraz oddalił odwołanie w pozostałym zakresie (pkt II).

Sąd I instancji ustalił następujący stan faktyczny:

R. S. 13 czerwca 2012 roku złożył w organie rentowym wnioski o ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Po przeprowadzeniu badania 10 lipca 2012 roku lekarz orzecznik ZUS stwierdził, że R. S. nie jest niezdolny do pracy. Stanowisko to 6 sierpnia 2012 roku podtrzymała komisja lekarska ZUS.

10 września 2012 roku organ rentowy wydał decyzję odmawiającą odwołującemu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

W wyniku odwołania R. S., Sąd Okręgowy w Zielonej Górze wyrokiem 27 marca 2014 roku w sprawie IV U 4463/12 zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującemu prawo do okresowej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy z ogólnego stanu zdrowia, poczynając od dnia wyczerpania świadczenia rehabilitacyjnego na okres 2 lat. W toku postępowania sądowego Sąd Okręgowy w Zielonej Górze dopuścił dowód z opinii biegłych sądowych lekarzy otolaryngologa, gastrologa i psychiatry. W zakresie oceny stanu zdrowia odwołującego w kontekście jego zdolności do pracy Sąd podzielił stanowisko biegłego lekarza otolaryngologa zawarte w opinii z 14 maja 2013 roku, a także w opinii uzupełniającej z 7 listopada 2013 roku. Biegły sądowy otolaryngolog jako specjalista właściwy do ustalenia możliwości wykonywania przez odwołującego pracy w zakresie wyuczonego zawodu – technika metrologa, muzyka, mając na względzie rozpoznane u odwołującego schorzenia w zakresie układu słuchu uznał, że jest on częściowo niezdolny do pracy na okres 2 lat od daty ustania świadczenia rehabilitacyjnego.

Prawomocny wyrok Sądu Okręgowego wpłynął do organu rentowego 16 maja 2014 roku.

Decyzją z 28 maja 2014 roku organ rentowy przyznał R. S. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 29 lipca 2012 roku do 28 lipca 2014 roku.

12 czerwca 2014 roku odwołujący zgłosił do organu rentowego wnioski o wypłatę odsetek od przyznanej renty z tytułu niezdolności do pracy od 29 lipca 2012 roku do 9 czerwca 2014 roku.

W ocenie powołanej w sprawie biegłej sądowej lekarz otolaryngolog dokumentacja medyczna jaką dysponował lekarz orzecznik ZUS 10 lipca 2012 roku i komisja lekarska ZUS 6 sierpnia 2012 roku dawała pełną podstawę do ustalenia częściowej niezdolności do pracy odwołującego, zgodnej z posiadanymi przez niego kwalifikacjami. Dokumentacja ta była tożsama z dokumentacją medyczną, stanowiącą podstawę opinii biegłego z 14 maja 2013 roku.

Zdaniem biegłej, informacje zawarte w powyższej dokumentacji były wiarygodne, jednoznaczne i wystarczające do ustalenia częściowej niezdolności R. S. do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Dokumentacja medyczna, którą dodatkowo dysponował biegły lekarz sądowy sporządzając swoją opinię 14 maja 2013 roku, a więc dokumentacja po dacie wydania przez organ pozwany zaskarżanej przez wnioskodawcę decyzji nie wносиła nowych, a zwłaszcza merytorycznie istotnych elementów do sprawy, potwierdza natomiast utrwalony charakter zmian i uszczegóławia niektóre wcześniej udokumentowane fakty. Te dodatkowe informacje nie miały więc wpływu na merytoryczne rozstrzygnięcie dotyczące częściowej niezdolności do pracy odwołującego.

Dokonując prawnej oceny tak ustalonych okoliczności faktycznych Sąd Okręgowy zaznaczył na wstępie, że w stosunkach opartych na prawie ubezpieczeń społecznych, odsetki od opóźnionego świadczenia uregulowane są- dla

potrzeb tego prawa- wyczerpująco, bez możliwości odwoływania się do przepisów prawa cywilnego. Świadczenia należne w tym systemie nie mają charakteru obligacyjnego, więc obowiązek zapłaty odsetek może wynikać tylko z ustawy.

W jednym tylko wypadku Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest obowiązany do wypłaty odsetek w wysokości określonej przepisami prawa cywilnego, wówczas gdy nie dokona - w następstwie okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność - wypłaty świadczeń w terminach przewidzianych w przepisach dotyczących ich przyznawania i wypłacania (wyrok SN z 27 września 2002 roku w sprawie II UK 214/02).

Szczegółowe zasady wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych reguluje art. 85 ustawy z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych oraz wydane na jego podstawie rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 1 lutego 1999 roku w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Organ rentowy nie jest zobowiązany do zapłaty odsetek, jeżeli opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności. Z kolei termin, w jakim organ rentowy powinien wydać w niniejszej sprawie decyzję reguluje art. 118 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W dalszej kolejności Sąd Okręgowy stwierdził, że w sytuacji gdy sąd - dysponując tym samym co organ rentowy materiałem dowodowym - zmienia decyzję organu rentowego i przyznaje świadczenie od określonej daty, a jednocześnie nie orzeka w sprawie odsetek, należy uznać, że wystąpił błąd organu rentowego i że organ rentowy nie załatwił sprawy w terminach, o których mowa w art. 118 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, w szczególności, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia, oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa (wyr. Sądu Najwyższego z 25 stycznia 2005 roku w sprawie I UK 159/04). Orzecznictwo w sprawach emerytalnych traktuje bowiem błąd szerzej niż w sprawach cywilnych, zaliczając do niego każdą obiektywną wadliwość decyzji niezależnie od tego, czy jest ona skutkiem zaniedbania, czy celowego działania.

Sąd I instancji odwołał się do sporządzonej w sprawie opinii biegłej sądowej lekarz otolaryngolog i wskazał, że dokumentacja medyczna jaką dysponował lekarz orzecznik ZUS 10 lipca 2012 roku i komisja lekarska ZUS 6 sierpnia 2012 roku dawała pełną podstawę do ustalenia częściowej niezdolności do pracy odwołującego. Dokumentacja ta była tożsama z dokumentacją medyczną, stanowiącą podstawę opinii biegłego z 14 maja 2013 roku. Sąd podzielił opinię biegłej jako wyczerpującą, logiczną i wiarygodną.

Sąd Okręgowy wyjaśnił, że wniosek pozwanego o dopuszczenie dowodu z opinii uzupełniającej biegłej sądowej otolaryngolog-foniatry podlegał oddaleniu. W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, Sąd nie miał bowiem wątpliwości co do prawidłowości opinii wydanych przez specjalistę właściwego dla schorzeń rozpoznanych u odwołującego, natomiast organ rentowy nie zdołał podnieść w stosunku do nich istotnych zastrzeżeń.

Ponadto, Sąd I instancji, cytując wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 11 września 2007 roku w sprawie P 11/07, wskazał, że istotne znaczenie dla wykładni normy wyrażonej w art. 118 ust. 1a ustawy o FUS ma użycie w kwestionowanym przepisie wyrazu „również”. To znaczy, że dzień doręczenia prawomocnego orzeczenia sądu, w razie gdy prawo zostało ustalone przez Sąd, nie jest jedynym możliwym początkiem biegu terminu wydania przez organ rentowy decyzji w sprawie ustalenia prawa do świadczenia i wypłaty tego świadczenia. Początek biegu tego terminu można wskazać wcześniej – byłby to dzień, w którym organ rentowy mógł ustalić to prawo, gdyby działał prawidłowo. Przepis art. 118 ust. 1a ustawy o FUS jest zgodny z Konstytucją o ile za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uznaje się dzień wpływu do organu rentowego prawomocnego orzeczenia sądu tylko

w sytuacji, gdy za nieustalenie tych okoliczności we wcześniejszym terminie nie ponosi odpowiedzialności organ rentowy.

Jeżeli odpowiedzialność leży po stronie organu rentowego, termin do wydania decyzji i wypłaty świadczenia powinien być liczony od wcześniejszej daty, w której organ rentowy, gdyby działał prawidłowo, powinien był wydać decyzję i ubezpieczony powinien mieć prawo do odsetek za stosowny okres.

Organ rentowy złożył apelację zaskarżając wyrok w punkcie 1 i zarzucając:

I. naruszenie przepisów postępowania cywilnego, a mianowicie - art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nie wyjaśnienie w dostateczny sposób przedmiotu sporu oraz przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i zasądzenie od pozwanego organu rentowego na rzecz odwołującego odsetek, nie wyjaśniając w sposób dostateczny czy ocena orzecznicza ZUS mieściła się w dopuszczalnych granicach błędu interpretacyjnego, a tym samym czy w oparciu o dostępne organowi dowody można było jednoznacznie rozstrzygnąć o przysługiwaniu odwołującego świadczenia, co mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy;

II. naruszenie przepisów postępowania cywilnego, a mianowicie art. 217 k.p.c., polegające na niezasadnym oddaleniu wniosków dowodowych zawartych w piśmie procesowym organu z 23 kwietnia 2015 roku, tj. o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego sądowego otolaryngologa foniatri i przedłożenie temu biegłemu stanowiska Przewodniczącego komisji lekarskiej O/ZUS z 21 kwietnia 2015 roku, dopuszczenie dowodu ze wskazanych dokumentów, znajdujących się w aktach sprawy IV U 1331/13, dopuszczenie dowodu z opinii biegłej sądowej otolaryngolog wydającej opinię w sprawie IV U 4463/12 na okoliczność ustalenia tego, czy ocena orzecznicza ZUS, mieściła się w dopuszczalnych granicach błędu interpretacyjnego, co mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy;

III. naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

a) art. 118 ust. 1a ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poprzez błędną jego wykładnię polegającą na przyznaniu prawa do odsetek mimo, że w wyroku z 27 marca 2014 roku w sprawie IV U 4463/12 Sądu Okręgowego w Zielonej Górze nie orzeczono odpowiedzialności organu rentowego, a ponadto, przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe nie wykazało, że organ rentowy ponosi winę rodzącą odpowiedzialność w nieustaleniu prawa do świadczenia;

b) naruszenie art. 118 ust. 5 ust. 1 ustawy emerytalnej poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, iż wyjaśnienie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji nastąpiło w dniu orzeczenia komisji lekarskiej, tj. 6 sierpnia 2012 roku.

Apelujący wniósł o zmianę wyroku w części i oddalenie odwołania w całości, ewentualnie o uchylenie wyroku jako wadliwego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się w niewielkiej części zasadna.

Uzasadniając podniesione zarzuty organ rentowy wskazał, że stanowisko biegłej sądowej w niniejszej sprawie było uzupełniane, jednakże biegła nie wypowiedziała się na temat tego czy opinia komisji lekarskiej O/ZUS mieściła się w dopuszczalnych granicach błędu interpretacyjnego czy też nie i z jakich względów. W konsekwencji, opinia główna i uzupełniająca biegłej otolaryngolog-foniatri nie wyjaśniła najistotniejszej okoliczności, która powinna stanowić podstawę ustalenia, czy organowi można było przypisać winę rodzącą odpowiedzialność za nieustalenie prawa do świadczenia, czy też nie.

Apelujący podkreślił, że na podstawie zgromadzonej w sprawie dokumentacji medycznej, na etapie postępowania przed organem rentowym, nie było możliwe jednoznaczne rozstrzygnięcie o prawie do renty odwołującego. Jednocześnie biegła wskazała, że biegły lekarz sądowy opiniujący w procesie o rentę, dodatkowo dysponował dokumentacją wydaną po dacie badania przez lekarza orzecznika i komisję lekarską ZUS.

W związku powyższym, koniecznym było zdaniem ZUS uzupełnienie postępowania dowodowego, w celu wyjaśnienia m.in. tego, jaka byłaby ostateczna opinia komisji lekarskiej organu, gdyby była ona w posiadaniu nowej dokumentacji. W kwestiach medycznych opinia wydawana jest w oparciu o całokształt dokumentacji. Konieczne jest zatem jednoznaczne stwierdzenie, czy odmienna interpretacja miała charakter błędu czy też nie.

Zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

W orzecnictwie Sądu Najwyższego wyrażono pogląd, że zawarte w art. 85 ust. 1 ustawy systemowej określenie: "nie ustalił prawa do świadczenia" oznacza zarówno niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania (wyrok Sądu Najwyższego z 9 marca 2001 roku w sprawie II UKN 402/00), a zatem w tym ostatnim wypadku chodzi o sytuacje, w których organ rentowy odmawiając przyznania świadczenia naruszył przepisy prawa materialnego określające przesłanki nabycia prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego, przy czym dla powstania obowiązku wypłaty odsetek konieczne jest stwierdzenie naruszenia prawa przez organ rentowy prawomocnym wyrokiem sądu zmieniającym decyzję organu rentowego i przyznającym prawo do tego świadczenia.

Sąd Najwyższy w wyroku z 21 kwietnia 2009 roku w sprawie I UK 345/08 za niewątpliwe uznał, że przewidziane w art. 85 ust. 1 zdanie drugie ustawy systemowej wyłączenie obowiązku organu rentowego wypłaty odsetek nie jest zależne od wykazania, że organ rentowy nie ponosi winy w powstaniu opóźnienia. Zawarte w tym przepisie określenie: "okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności" jest bardziej zbliżone znaczeniowo do używanego w przepisach prawa określenia: "przyczyn niezależnych od organu", co oznacza, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest obowiązany do wypłaty odsetek nie tylko wtedy, gdy nie ponosi winy w opóźnieniu, lecz także wtedy, gdy opóźnienie w ustaleniu i wypłacie prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego jest skutkiem innych przyczyn niezależnych od ZUS (por. wyrok Sądu Najwyższego z 7 października 2004 roku w sprawie II UK 485/03).

Sąd Najwyższy w w/w wyroku wskazał także, że podejmując próbę klasyfikacji błędów organu rentowego, można je podzielić na błędy w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa oraz błędy w ustaleniach faktycznych, będące skutkiem naruszenia przepisów proceduralnych. Błąd w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa jest popełniany wówczas, gdy na podstawie prawidłowo i kompletnie zebranego materiału dowodowego i po ustaleniu niezbędnych okoliczności organ rentowy wydaje decyzję odmawiającą ustalenia prawa, ponieważ błędnie dokonuje interpretacji obowiązujących regulacji w przedmiotowym stanie faktycznym. W takiej sytuacji sąd nie uzupełnia ustaleń faktycznych dokonanych przez organ rentowy. W orzecnictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem oznacza, że opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które ten organ ponosi odpowiedzialność, choćby nie można mu było zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25 stycznia 2005 roku w sprawie I UK 159/04, czy wyrok z 14 września 2007 roku w sprawie III UK 37/07). Jeżeli zatem organ rentowy dokonał nieprawidłowej wykładni lub błędnego zastosowania prawa, to ubezpieczonemu należą się odsetki od kwoty świadczenia przyznanego wyrokiem sądu liczone od upływu terminu, w którym organ rentowy powinien był wydać prawidłową decyzję uwzględniającą wniosek.

Bardziej złożona jest prawna kwalifikacja błędu w ustaleniach faktycznych jako przesłanki uzasadniającej odpowiedzialność organu rentowego z tytułu wypłaty odsetek za opóźnienie. Możliwa jest bowiem sytuacja, że przyznanie prawa do świadczenia nastąpi na skutek ustaleń faktycznych Sądu. Aby stwierdzić w takiej sytuacji, że organ rentowy nie ponosi za to opóźnienie odpowiedzialności, konieczne jest wykazanie, że w przepisany termin ZUS nie dysponował materiałem umożliwiającym przyznanie świadczenia, z uwzględnieniem jednakże tego, czy organ

rentowy w ramach swoich kompetencji i nałożonych obowiązków poczynił wszystkie możliwe ustalenia faktyczne i wyjaśnił wszystkie okoliczności konieczne do wydania decyzji. Jeżeli bowiem zmiana decyzji w postępowaniu odwoławczym będzie uzasadniona ustaleniami co do takich okoliczności, które nie były i nie mogły być znane organowi rentowemu, to nie będzie podstaw do uznania, iż opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które ponosi on odpowiedzialność.

Argumentacja apelującego ma na celu wykazanie, że przyznanie odwołującemu prawa do renty nastąpiło na skutek ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy w Zielonej Górze w sprawie IV U 4463/12.

Stanowisko skarżącego opiera się na twierdzeniach gołosłownych i wyrwanych z kontekstu sporządzonych w niniejszej sprawie opinii biegłej (głównej i uzupełniającej).

Biegła z zakresu otolaryngologii i foniatrii wskazała bowiem (w opinii z 14 listopada 2014 roku, k. 20), że dokumentacja medyczna, wytworzona po dacie wydania przez organ decyzji odmawiającej prawa do renty, którą dodatkowo dysponował biegły lekarz sądowy sporządzając opinię 14 maja 2013 roku, nie wniosła nowych, istotnych elementów do sprawy. Dokumentacja ta potwierdzała utrwalony charakter zmian i uszczegóławiała niektóre wcześniej już udokumentowane fakty.

W opinii uzupełniającej z 8 marca 2015 roku biegła stwierdziła, że z punktu widzenia lekarza specjalności jaką się legitymuje, co do istoty sprawy, a więc uwzględnienia obowiązujących kryteriów orzeczniczych dotyczących uprawnień rentowych, dokumentacja medyczna jaką dysponował organ rentowy wydając decyzję odmawiającą świadczenia odwołującemu, była tożsama z dokumentacją stanowiącą podstawę opinii biegłego z 14 maja 2013 roku, uznającej odwołującego za częściowo niezdolnego do pracy (k. 40).

W konsekwencji, za bezprzedmiotowy należało uznać wniosek apelującego o uzupełnienie postępowania dowodowego, celem ustalenia tego, czy organ rentowy w oparciu o dokumentację medyczną jaką dysponował przed wydaniem decyzji, miał możliwość jednoznacznego rozstrzygnięcia o prawie do renty odwołującego.

Kwestia ta została przez Sąd I instancji dostatecznie wyjaśniona.

Nawiązując do cytowanego wyroku Sądu Najwyższego w sprawie I UK 345/08, przyjąć należało, że w niniejszej sprawie organ rentowy błędnie zastosował prawo materialne, tj. przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd Apelacyjny stwierdził również, że nieuprawnione jest stanowisko apelującego o konieczności ustalenia w sprawie tego, czy organ rentowy działał „w granicach dopuszczalnego błędu orzeczniczego”. Skarżący bezpodstawnie domaga się, ażeby w oparciu o pozaustawowe pojęcie, któremu sam nie nadał konkretnej treści, Sąd II instancji potwierdził brak odpowiedzialności po jego stronie.

Dodać trzeba, że na mocy rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z 14 grudnia 2004 roku w sprawie orzekania o niezdolności do pracy, lekarz orzecznik wydaje orzeczenie na podstawie dokumentacji dołączonej do wniosku oraz po przeprowadzeniu bezpośredniego badania stanu zdrowia osoby, w stosunku do której ma być wydane orzeczenie (§ 4 ust. 1). Lekarz orzecznik może, przed wydaniem orzeczenia, uzupełnić dokumentację dołączoną do wniosku, w szczególności o opinie lekarza konsultanta lub psychologa albo o wyniki badań dodatkowych lub obserwacji szpitalnej (§ 4 ust. 3).

Mając ponadto na uwadze dwuetapowość orzekania o niezdolności do pracy i możliwość weryfikacji orzeczenia lekarza orzecznika przez komisję lekarską ZUS (do której odpowiednio stosuje się m.in. § 4 cyt. rozporządzenia), stwierdzić w ocenie Sądu II instancji należało, że obowiązujące przepisy nie przewidują „dopuszczalnych granic błędu orzeczniczego” po stronie organu. W przypadku stwierdzenia błędu takiego jak w niniejszej sprawie, po stronie ZUS powstaje obowiązek wypłaty stosownych odsetek od nieprzyznanego świadczenia.

W myśl art. 118 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z FUS, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120 (ust. 1).

W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego (ust. 1a).

Rozporządzenie Ministra Pracy i polityki Socjalnej z 1 lutego 1999 roku w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych, w § 2 stanowi, że odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń, z uwzględnieniem ust. 2-5 (ust. 1). Okres opóźnienia w ustaleniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, dla których przepisy określające zasady ich przyznawania i wypłacania przewidują termin na wydanie decyzji, liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji (ust. 2).

Orzeczenie komisji lekarskiej ZUS wydane zostało 6 sierpnia 2012 roku. Od tej daty rozpoczął bieg 30 dniowy termin na wydanie decyzji przez organ rentowy. Odsetki należne są odwołującemu od dnia następującego po upływie tego terminu, tj. od 6 września 2012 roku. Sąd I instancji przyznał je natomiast od 2 września 2012 roku.

W powyższym jedynie zakresie apelacja organu rentowego zasługiwała na uwzględnienie i wyrok Sądu I instancji podlegał zmianie, o czym Sąd Apelacyjny orzekł w pkt 1 wyroku na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

Apelacja jako bezzasadna w pozostałej części została oddalona w pkt 2 wyroku, stosownie do art. 385 k.p.c.

del. SSO Małgorzata Aleksandrowicz	SSA Wiesława Stachowiak	SSA Katarzyna Wołoszczak
------------------------------------	-------------------------	--------------------------